

De syv folene.

Det var engang et par fattige folk; de bodde i en ussel stue langt borti skogen, og det var ikke mer enn fra hånden og i munnen, og med nød og neppe d e t; men de hadde tre sønner, og den yngste av dem var da Askeladden, for han gjorde ikke annet enn lå og grov i oska.

En dag sa den eldste gutten at han vilde ut å tjene; det fikk han straks lov til, og han vandret da ut i verden. Han gikk og han gikk hele dagen, og da det led mot kvelden, kom han til en kongsgård; der stod kongen ute på trappa, og spurte hvor han skulde hen.

«Å jeg går bare og hører efter tjeneste jeg, far,» sa gutten.

«Vil du tjene hos mig og gjæte de syv folene mine?» spurte kongen. «Dersom du kan gjæte dem en hel dag, og si mig om kvelden hvad de eter og drikker, så skal du få prinsessen og halve riket; men kan du ikke, så skjærer jeg tre røde remmer av ryggen din.»

Ja, det syntes gutten var et lett arbeide; det skulde han nok klare, mente han.

Om morgenen, da det lyste av dagen, slapp stallmesteren de syv folene; de sprang avsted og gutten efter; og så kan det vel hende det gikk både over berg og daler, gjennom busker og kjerr. Da gutten hadde sprunget slik en god stund, tok han på å bli trett, og da han hadde holdt på enda et stykke, var han vel fornøid av hele gjætingen, og med det samme kom han til ei bergskorte; der satt ei gammel kjerring og spant på en hånd-tén. Da hun fikk se gutten, som sprang efter folene, så svetten drev av ham, ropte kjerringa: «Kom hit, kom hit, min vene sønn, skal jeg lyske dig!» Det vilde gutten gjerne; han satte sig i bergskorta hos kjerringa og la hodet sitt i fanget hennes, og så lysket hun ham hele dagen, mens han lå og latet sig.

Da det led mot kvelden, vilde gutten gå; «jeg får likeså godt rusle bent hjem igjen,» sa han, «for til kongsgården kan det ikke nytte jeg kommer.»

«Bi litt til i mørkningen,» sa kjerringa, «så kommer folene til kongen fremom her igjen; så

kan du springe hjem igjen med dem; det er ingen som vet at du har ligget her hele dagen i steden for å gjæte folene.»

Da de nå kom, gav hun gutten ei vasskrukke og en mosedott; det skulde han vise kongen, og si det var det de syv folene åt og drakk.

«Har du nå gjætt tro og vel hele dagen da?» sa kongen, da gutten kom frem for ham om kvelden.

«Ja, jeg har nok det,» sa gutten.

«Så kan du vel si mig, hvad det er de syv folene mine eter og drikker?» spurte kongen.

Ja gutten viste frem vasskrukka og mosedotten, han hadde fått av kjerringa; «der ser du maten, og der ser du drikken deres,» sa gutten.

Men så skjønte kongen nok hvordan han hadde gjætt, og han blev så harm, at han bød de skulde jage ham igjen på øieblikket, men først skulde de skjære tre røde remmer av ryggen på ham og strø salt i.

Da gutten kom hjem igjen, kan du nok vite hvordan han var til mote; én gang hadde han gått ut for å få tjeneste, sa han, men det gjorde han aldri mere.

Dagen efter sa den andre sønnen at han vilde ut i verden og friste lykken. Foreldrene sa nei, og bad ham se på ryggen til bror sin, men gutten gav sig ikke, han blev ved sitt, og langt om lenge fikk han da lov, og la i veien. Da han hadde gått hele dagen, kom han også til kongsgården; der

Der satt ei gammel kjerring og spant på hånd-tén.

stod kongen ute på trammen og spurte hvor han skulde hen, og da gutten svarte at han gikk og hørte efter tjeneste, sa kongen han kunde få tjene hos ham og gjæte de syv folene hans; og så satte kongen samme straff og samme lønn for han, som han hadde satt for broren. Ja, gutten var straks villig til det; han stedde sig i tjeneste hos kongen, for han skulde nok passe folene og si kongen hvad de åt og drakk, mente han.

I grålysningen om morgenen slapp stallmesteren de syv folene; de avsted igjen over berg og dal, og gutten bakefter. Men det gikk like ens med han som med broren; da han hadde sprunget efter folene en lang, lang stund, så han både var svett og trett, kom han forbi ei bergskorte; der satt det ei gammel kjerring og spant på en hånd-tén, og hun ropte til gutten: «Kom hit, kom hit, min vene sønn, skal jeg lyske dig!» Det syntes gutten vel om; han lot folene renne sin vei og satte sig i bergskorta hos kjerringa. Så satt han og så lå han, og late sig gjorde han hele dagen.

Da folene kom tilbake om kvelden, fikk han også en mosedott og ei vasskrukke av kjerringa, som han skulde syne kongen. Men da så kongen spurte gutten: «Kan du si mig hvad de syv folene mine eter og drikker?» og gutten stakk frem mosedotten og vasskrukka og sa: «Ja, der ser du maten, og der ser du drikken deres,» — blev kongen sint igjen, og bød at de skulde skjære tre røde remmer av ryggen på ham og strø salt i, og

jage ham hjem på flekken. Da så gutten kom hjem igjen, fortalte han også hvordan det hadde gått ham, og sa at én gang hadde han gått ut for å få tjeneste, men det gjorde han visst aldri mere.

Tredje dagen vilde Askeladden i veien; han hadde nok lyst til å prøve å gjæte de syv folene han også, sa han.

De andre lo og gjorde narr av ham; «når det har gått slik med oss, så skal vel *du* klare det, — du ser ut til det du, som aldri har gjort annet enn ligge i oska og grave!» sa de.

«Ja, jeg vil nok i veien likevel jeg,» sa Askeladden, «jeg har nå engang fått det i hodet,» — og alt de andre lo og alt foreldrene bad, så hjalp det ikke; Askeladden la i veien han.

Da han så hadde gått hele dagen, kom han også til kongsgården i mørkningen. Der stod kongen ute på trammen og spurte hvor han skulde hen.

«Jeg går nok og hører efter tjeneste,» sa Askeladden.

«Hvor er du fra da?» spurte kongen, for han vilde ha litt bedre greie på det nå, før han stedde noen i tjeneste.

Askeladden fortalte da hvor han var fra, og sa at han var bror til de to som hadde gjætt de syv folene til kongen, og så spurte han om ikke han kunde få prøve å gjæte dem næste dagen.

«Å tvi!» sa kongen — han blev rent sint, bare han kom ihug dem, — «er du bror til de to, så

duger du vel ikke stort, du heller; slike har jeg hatt nok av!»

«Ja, men siden jeg nå er kommet her, kunde jeg vel få lov å prøve mig, jeg også,» sa Askeladden.

«Å ja, vil du endelig ha ryggen din flådd, så gjerne for mig,» sa kongen.

«Jeg vil nok heller ha kongsdatteren jeg,» sa Askeladden.

Om morgenen i grålysningen slapp stallmesteren de syv folene igjen, og de avsted over berg og dal, gjennom busker og kjerr, og Askeladden bakefter.

Da han hadde sprunget slik en god stund, kom han også til bergskorta; der satt den gamle kjær-ringa igjen og spant på hånd-ténen sin og ropte til Askeladden: «Kom hit, kom hit, min vene sønn, skal jeg lyske dig!» sa hun.

«Kyss mig bak, kyss mig bak!» sa Askeladden, hoppet og sprang og holdt i folerumpa.

Da han vel hadde kommet forbi bergskorta, sa den yngste folen: «Sett dig op på ryggen min du, for vi har lang vei ennu,» og det gjorde han.

Så reiste de et langt, langt stykke til. «Ser du noe nå?» sa folen.

«Nei,» sa Askeladden.

De reiste da et godt stykke igjen.

«Ser du noe nå?» spurte folen.

«Å nei,» sa gutten.

Da de hadde reist et langt, langt stykke, spurte folen igjen: «Ser du noe nå da?»

«Ja, nå synes jeg det hvitner i noe,» sa Askeladden; «det ser ut som en stor diger bjørkestubbe.»

«Ja, der skal vi inn,» sa folen.

Da de så kom til stubben, tok den eldste folen og brøt den til side; så var det en dør, der stubben hadde stått; innenfor var en liten stue og i stuen var det ikke stort annet enn en liten peis og et par krakker; men bak døren hang et stort rustent sverd og en liten krukke.

«Kan du svinge sverdet?» spurte folen.

Askeladden prøvde, men han kunde ikke; så måtte han ta sig en slurk av krukken, først én gang, så en gang til, og enda en gang, og så kunde han håndtere det som ingen ting.

«Ja, nå må du ta sverdet med dig,» sa folen; «med det skal du hogge hodet av oss alle syv på bryllupsdagen din, så blir vi til prinser igjen, som vi var før. For vi er brødre til prinsessen som du skal få, når du kan si kongen hvad vi eter og drikker; men det er et fælt troll som har kastet ham på oss. Når du så har hogget hodet av oss, må du passe vel på å legge hvert hode ved rova til den kroppen som det satt på; så har trolldommen ikke mere makt med oss.»

Det lovte Askeladden, og så reiste de videre.

Da de hadde reist en lang, lang vei, spurte folen: «Ser du noe?»

«Nei,» sa Askeladden.

Så reiste de en god stund enda. «Enn nå?» spurte folen. «Ser du noe nå?»

«Å nei,» sa Askeladden.

Så reiste de mange, mange mil igjen, både over berg og daler.

«Nå da?» sa folen, «ser du ikke noe ennu?»

«Jo,» sa Askeladden, «nå ser jeg likesom en stripe som blåner langt, langt borte.»

«Ja, det er en elv det,» sa folen; «den skal vi over.»

Over elven gikk det en lang gild bro, og da de hadde kommet på den andre siden, reiste de igjen et langt, langt stykke; så spurte folen igjen om Askeladden ikke så noe.

Jo, den gangen så han det svartnet i noe langt borte, likesom i et kirketårn.

«Ja, der skal vi inn igjen,» sa folen.

Da folene kom inn på kirkegården blev de til mennesker igjen og så ut som kongssønner, med så gilde klær at det lyste av dem; og så gikk de inn i kirken, og der fikk de brød og vin av presten, som stod for alteret. Askeladden gikk også inn; men da presten hadde lagt hendene på prinsene og lyst velsignelsen, gikk de ut av kirken igjen, og det gjorde Askeladden også; men han tok med sig en vinflaske og et alterbrød. Og med det samme de syv kongssønnene kom ut på kirkegården, blev de til foler igjen; så satte Askeladden sig på ryggen av den yngste, og så gikk det tilbake igjen samme veien de var kommet, men enda mye, mye

fortere. Først reiste de over broen, så forbi stubben, og så forbi kjerringa som satt i bergskorta og spant; og det gikk så fort, at Askeladden ikke kunde høre det kjerringa skreik efter ham, men så mye hørte han, at han skjønnte hun var fælt sint.

Det var næsten mørkt, da de kom tilbake til kongsgården om kvelden, og kongen sjøl stod på gården og ventet på dem.

«Har du nå gjætt tro og vel hele dagen?» sa kongen til Askeladden.

«Jeg har gjort mitt beste jeg,» svarte Askeladden.

«Så kan du vel si mig hvad de syv folene mine eter og drikker?» spurte kongen.

Askeladden tok frem alterbrødet og vinflasken og viste kongen. «Der ser du maten, og der ser du drikken deres,» sa han.

«Ja, du har gjætt tro og vel,» sa kongen, «og du skal ha prinsessen og halve riket.»

Så blev det laget til bryllup, og det skulde være så gildt og gjævt at det både skulde høres og spørres, sa kongen. Men da de satt ved brudebordet reiste brudgommen sig og gikk ned i stallen, for han hadde glemt noe der, og det måtte han gå efter, sa han. Da han kom der ned, gjorde han som folene hadde sagt, og hogg hodet av dem alle syv, først av den eldste, så av alle de andre, efter som de var gamle til, og så passet han på å legge hvert hode ved rova til den folen det hadde sittet på; og efter som han gjorde det, blev de til prin-

ser igjen. Da han kom inn til bryllupsbordet med de syv prinsene, blev kongen så glad at han både kysset og klappet Askeladden; og bruden hans blev enda gladere i ham enn hun før hadde vært. «Halve riket har du fått nå,» sa kongen, «og det andre halve skal du få efter min død; for sønnene mine de kan skaffe sig land og rike sjøl, nå de er blitt prinser igjen.» Så kan det vel hende det blev glede og moro i det bryllupet.

Jeg var også med; men det var ingen som hadde stunder til å komme ihug mig; jeg fikk ikke annet enn ei kakeskive med smør på, den la jeg på ovnen, og kaka brann, og smøret rann, og ikke fikk jeg att aldri det grand.